

Bydgoszcz, 30 sierpnia 2022 r.

KOG- 11-2022

Szanowny Pan
Krzysztof Woś
p.o. Prezesa Państwowego Gospodarstwa
Wodnego Wody Polskie
ul. Żelazna 59a, 00-848 Warszawa

Szanowny Panie Prezesie.

W nawiązaniu do deklaracji złożonej w dniu 19 lipca 2022 r. podczas Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu Terytorialnego przez Pana Marka Gróbarczyka, Sekretarza stanu w Ministerstwie Infrastruktury, pełnomocnika rządu ds. gospodarki wodą oraz inwestycji w gospodarce morskiej i wodnej oraz uwzględniając dotychczasowe rozmowy pomiędzy PGW Wody Polskie a IGWP, chciałbym doprecyzować wstępnie poczynione ustalenia dotyczące wniosków taryfowych składanych przez przedsiębiorstwa wod.-kan. po 1 września br.

Kluczową kwestią dla sprawnego przeprowadzenia postępowań o skrócenie czasu obowiązywania taryf jest (co potwierdza praktyka), właściwe przygotowanie wniosków. Stąd potwierdzenie zasad, którymi kierować się będą poszczególni Dyrektorzy Regionalnych Zarządów Gospodarki Wodnej PGW Wody Polskie, rozpatrując wnioski skróceniowe jest tak istotne. Ułatwi to przedsiębiorstwom wodociągowo-kanalizacyjnym prawidłowe opracowanie wniosków a organom regulacyjnym sprawne ich zatwierdzenie zgodnie z założeniami, które będą akceptowane jednolicie na terenie całego kraju. Niewątpliwie usprawni to pracę poszczególnych Dyrektorów Regionalnych Zarządów Gospodarki Wodnej PGW Wody Polskie, a ponadto przyspieszy cały proces związany ze skróceniem okresu obowiązywania taryf.

Mając na względzie powyższe, pragniemy zwrócić uwagę na kluczowe dla całej kalkulacji elementy, które już w części były przedmiotem dotychczasowych ustaleń i rozmów pomiędzy Państwowym Gospodarstwem Wodnym Wody Polskie a Izbą Gospodarczą „Wodociągi Polskie”, a które należy doprecyzować.

1) Okres obrachunkowy – baza kalkulacji

Elementem wymagającym w naszej ocenie jednoznacznego stanowiska ze strony regulatora jest potwierdzenie bazy kosztowej kalkulacji wniosku o skrócenie czasu obowiązywania taryf, a zatem precyzyjne ustalenie tego jakie koszty tj. z jakiego okresu, będą stanowiły podstawę do zaplanowania niezbędnych przychodów.

2) Wskaźniki makroekonomiczne

Na wstępie odnotować należy daleko idące wątpliwości co do istnienia podstaw prawnych do stosowania metodyki zaproponowanej roboczo przez regulatora, a polegającej na uwzględnianiu we wniosku o skrócenie czasu obowiązywania taryf wyłącznie różnic pomiędzy wartością wskaźników makroekonomicznych obowiązujących aktualnie oraz zastosowanych wcześniej przy opracowaniu stosowanych przez przedsiębiorstwa taryf. A zatem również w tym zakresie dostrzec należy konieczność ustalenia i ujednolicenia standardów oceny wskazanego elementu kalkulacji.

Zważywszy na to, że wniosek w trybie art. 24j ust. 1 u.z.z.w. składany jest nie później niż przed rozpoczęciem biegu terminu 120 dni od planowanego dnia wejścia w życie nowej taryfy, problematyczne okazuje się praktyczne zastosowanie metodyki ustalania wysokości wskaźnika zaprezentowanej na wstępie niniejszej części. Niewątpliwie bowiem niezwykle rzadko zdarzy się, iż przedsiębiorstwo wodociągowo-kanalizacyjne składać będzie wniosek w trybie art. 24j ust. 1 u.z.z.w. w taki sposób, aby termin 120 dni przypadał dokładnie na moment rozpoczęcia obowiązywania cen i stawek opłat dla konkretnego 12-miesięcznego okresu taryfowego zdeterminowanego momentem publikacji w przeszłości decyzji zatwierdzającej taryfy przedsiębiorstwa przez organ regulacyjny.

W tym stanie rzeczy zasadnym wydaje się zatem, że „różnica” pomiędzy wskaźnikami winna być odnoszona do lat kalendarzowych (jak to ma miejsce w wytycznych Ministerstwa Finansów), a w przypadku planowania taryf na okresy 12-miesięczne ich obowiązywania przypadające częściowo w dwóch latach kalendarzowych – zastosować należy wskaźnik stanowiący średnią ważoną wspomnianej „różnicy”.

Tak czy inaczej, projekt taryfy będący załącznikiem do wniosku o skrócenie taryf, obejmować będzie całkowicie nową kalkulację cen wody i ścieków, a także nowy plan kosztów na pełny 36-miesięczny okres obowiązywania nowych taryf. Tym niemniej, informacja o kosztach, których wysokość zmieniła się w porównaniu do ostatniego wniosku taryfowego, powinna być precyzyjnie opisana w uzasadnieniu do wniosku o skrócenie taryf, a organ regulacyjny powinien skoncentrować się właśnie na tym wyjątku uzasadnienia.

3) Energia

Kolejny kluczowy element, to wskazanie niezbędnych przychodów, które są ustalane w oparciu o koszty poniesione w okresie obrachunkowym poprzedzającym wprowadzenie nowych taryf. Rozporządzenie taryfowe w §8 określa zasady związane z ustaleniem wartości niezbędnych przychodów w poszczególnych 12 miesięcznych okresach obowiązywania nowych taryf. Nie budzi zaś wątpliwości, że jeden z największych wzrostów dotyczy kosztów energii, przez którą należy rozumieć energię elektryczną, gaz, paliwo i ciepło.

4) Wynagrodzenia z narzutami

Istotnym elementem kalkulacji taryfowej, który wywiera wpływ na wysokość cen i stawek opłat, a którego wartość w ostatnim okresie ulegała gwałtownym zmianom względem zaplanowanych kosztów we wniosku taryfowym z roku 2021 r., były wynagrodzenia wraz z narzutami. Faktem bezsprzecznym jest ogromna presja płacowa ze strony pracowników przedsiębiorstw wodociągowo-kanalizacyjnych, której to presji przedsiębiorstwa muszą sprostać, żeby w najbliższych miesiącach nie musiały borykać się z istotnymi brakami kadrowymi na kluczowych stanowiskach operatorskich tak w zakresie działalności zbiorowego zaopatrzenia w wodę, jak i zbiorowego odprowadzania ścieków.

Rozporządzenie taryfowe w §8 ust. 1 pkt 1 określa zasady związane z ustaleniem / zaplanowaniem wynagrodzeń wraz z narzutami na okres obowiązywania nowych taryf, stanowiąc, że jest to iloczyn sumy kosztów wynagrodzeń oraz świadczeń na rzecz pracowników i średniorocznego wskaźnika przyrostu przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia, ustalonego przez strony uprawnione do zawarcia zakładowego układu zbiorowego pracy, a w przypadku braku zawarcia takiego układu - średniorocznego wskaźnika cen towarów i usług konsumpcyjnych ustalonego w ustawie budżetowej lub Wieloletnim Planie Finansowym Państwa.

W tym stanie rzeczy, ograniczenie korekty wynagrodzeń tylko i wyłącznie do wskaźnika inflacyjnego oraz reguły opisanej w pkt 3 powyżej narusza bezwzględnie obowiązujący przepis rozporządzenia taryfowego, a zwłaszcza stawia w trudnej sytuacji dużą grupę przedsiębiorstw, które kształtują politykę wynagrodzeń w oparciu o porozumienia z pracownikami.

Biorąc to pod uwagę, zasadnym wydaje się ewentualne analogiczne zastosowanie zasady z pkt 3 oraz ustalenie różnicy pomiędzy wskaźnikami wzrostu wynagrodzeń wynikającymi z porozumień zbiorowych przedsiębiorstw z pracownikami – będącym w mocy na etapie zatwierdzania dotychczasowych taryf, a zawartym i obowiązującym obecnie.

Ograniczenie inflacyjne proponowane przez regulatora nie wyczerpuje w znacznej części oczekiwań zgłaszanych przez związki zawodowe.

5) Materiały

W odniesieniu do kosztów materiałów ustalono, iż ich planowanie winno mieć miejsce w oparciu o odpowiedni wskaźnik – wartości produkcji sprzedanej przemysłu bądź indywidualnie po przedłożeniu przez wnioskodawcę pełnej dokumentacji potwierdzającej wyższy wzrost, niż wskaźnikowy.

Mając to na uwadze, istotnym jest doprecyzowanie kategorii dokumentacji uprawniającej do przyjęcia wyższego wzrostu kosztów materiałów.

Słusznym i celowym jest ujednoczenie zakresu dokumentacji, jakiej będą wymagały poszczególne organy regulacyjne w zakresie analizowanych kosztów. Zasadnym jest uznanie, że wystarczającymi dokumentami będą harmonogramy oraz oświadczenia/informacje instytucji finansowych pozyskane przez przedsiębiorstwa wodociągowo-kanalizacyjne

8) Koszty zakupu wody lub hurtowego oczyszczania ścieków

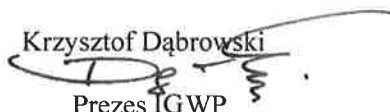
W bardzo wielu przedsiębiorstwach, zamiast wzrostu kosztów energii elektrycznej, amortyzacji, wynagrodzeń, materiałów i innych kosztów, pojawia się w ostatnim czasie i będzie pojawiać się wzrost kosztów hurtowego zakupu wody i hurtowego oczyszczania ścieków. W wielu przedsiębiorstwach jest to największa pozycja kosztowa, co wynika z faktu nie posiadania własnych ujęć wody lub oczyszczalni ścieków. W takiej sytuacji, koszt energii materiałów wynagrodzeń amortyzacji i innych przeliczony jest na przedsiębiorstwo wodociągowo-kanalizacyjne przez hurtowych producentów wody i grupowe oczyszczalnie ścieków. Wzrost tych kosztów powinien być analogicznie uwzględniany w kalkulacjach cen wody i ścieków oraz akceptowany przez organ regulacyjny, tak jak w przypadku innych wyżej wymienionych pozycji kosztowych.

9) Pozostałe koszty utrzymania i eksploatacji

Przedsiębiorstwa wodociągowo-kanalizacyjne w trakcie procesu zatwierdzania taryf w roku 2021 wielokrotnie miały problem z ustaleniem zasad związanych z planowanymi kosztami eksploatacji i utrzymania urządzeń wodociągowych i urządzeń kanalizacyjnych. Praktyka poszczególnych organów regulacyjnych w tym zakresie była zaś różna. Dlatego też zasadne jest ustalenie mechanizmu związanego z zaplanowaniem ww. kosztów.

Zgodnie z §8 ust. 1 pkt 3 rozporządzenia taryfowego ustala się wartość niezbędnych przychodów jako sumę składników pozostałych kosztów eksploatacji i utrzymania według planowanych lub obowiązujących stawek na lata obowiązywania taryfy. W celu uniknięcia wątpliwości w tym zakresie zasadne jest przyjęcie, że koszty, o których mowa w przywołanym przepisie mogą być planowane poprzez ich zwiększenie o wskaźnik makroekonomiczny.

Z poważaniem

Krzysztof Dąbrowski

Prezes IG WP